

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de eengemaakte markt in een veranderende wereld — Een unieke troef die hernieuwde politieke betrokkenheid nodig heeft

(COM(2018) 772 final)

(2019/C 240/11)

Rapporteur: **Gonçalo LOBO XAVIER**
Corapporteur: **Juan MENDOZA CASTRO**

Raadpleging	Commissie, 18.2.2019
Rechtsgrondslag	Artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Interne Markt, Productie en Consumptie
Goedkeuring door de afdeling	2.4.2019
Goedkeuring door de voltallige vergadering	15.5.2019
Zitting nr.	543
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	153/1/1

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is ingenomen met de krachtige boodschap van de Europese Commissie over de versterking van de eengemaakte markt en onderschrijft dat van alle lidstaten en burgers inspanningen gevraagd worden. De eengemaakte markt vergt een evenwicht tussen de verwachtingen van de burgers enerzijds en gecoördineerd beleid om Europa te wapenen voor uitdagingen als gevolg van de globalisering, nieuwe trends en de technologische vooruitgang anderzijds.

1.2. Het EESC pleit voor een voor alle EU-landen gelijke eengemaakte markt die wordt gezien als kans om de Europese waarden en de fundamentele rechten en plichten eens te meer te bevestigen en aldus vooruitgang en voorspoed voor alle lidstaten en burgers te bereiken.

1.3. Een soepel maar concreet integratieproces levert een enorme bijdrage aan het voorkomen en bestrijden van de dreiging van protectionisme, individualisme en extremisme in de samenleving. De fundamentele verworvenheden van de eengemaakte markt moeten beter over het voetlicht worden gebracht bij de burgers en lidstaten.

1.4. Er zijn goede voorbeelden van manieren waarop Europese burgers van de eengemaakte markt profiteren dankzij de inspanningen en het engagement van verschillende betrokkenen. Een proces dat zestig jaar geleden is ingezet heeft geleid tot bestending van waarden als vrijheid, economische groei, democratie, vrede, wetenschap en innovatie, politieke stabiliteit en sociale en consumentenrechten. Daarbij mogen de moeilijkheden bij de verwezenlijking van deze waarden niet worden vergeten, maar moet er lering uit worden getrokken voor de toekomst.

1.5. Beperking van de staatssteun en de strijd tegen misbruik van machtsposities zijn van groot belang, aangezien Europese bedrijven echt moeite hebben om te concurreren op de wereldmarkten met hun oligopolies en monopolies, die soms ook in staatshanden zijn.

1.6. Daarnaast speelt de eengemaakte markt een centrale rol als instrument om een impuls te geven aan een ambitieuzere Europese industriestrategie met duidelijke doelstellingen voor 2030. Een meer inclusieve en ruimere integratie van de eengemaakte markt in de marge van een werkelijk Europese industriestrategie zou ook tot de topprioriteiten van de volgende Europese Commissie moeten behoren, waarbij het accent moet liggen op meer investeringen in innovatie en technologie, en een flexibeler en gebruiksvriendelijker regelgevingskader, zodat Europa op wereldschaal kan concurreren, met inachtneming van de regels en duurzame procedures voor gezonde wereldwijde concurrentie.

1.7. Het EESC pleit er nogmaals voor om de sociale dimensie van de Europese Unie verder te ontwikkelen, teneinde kwaliteitsbanen te scheppen, vaardigheden en competenties te verbeteren, sociale investeringen en de ontwikkeling van de sociale economie te stimuleren, met de nadruk op maatschappelijk verantwoorde ondernemingen, en armoede, ongelijkheid, discriminatie en sociale uitsluiting te bestrijden, met speciale nadruk op de maatschappelijke integratie van jongeren. Het is passend dat er sociaal beleid wordt uitgevoerd om de problemen op dit gebied, die leiden tot ontevredenheid over de EU, een toename van het populisme en de verspreiding van xenofobie in bepaalde geledingen van de bevolking, het hoofd te bieden.

1.8. Ondanks grote inspanningen om de regels van de eengemaakte markt te implementeren en toe te passen, laten de feiten zien ⁽¹⁾ dat nationale maatregelen kunnen leiden tot onevenredige lasten voor burgers en bedrijven. Het EESC vindt dat de lidstaten dringend moeten worden opgeroepen dit te voorkomen.

1.9. Het EESC ondersteunt de digitale economie al jaren, in het bewustzijn dat de toekomst van de eengemaakte markt daarmee is verbonden. Terecht stelt de Commissie dat de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) ⁽²⁾ van het allergrootste belang is voor het vertrouwen in de eengemaakte markt voor persoonsgegevens. Maar er moeten aanvullende maatregelen voor een beter, helder en gebruiksvriendelijk kader worden genomen om onnodige lasten en misverstanden te voorkomen. Dat is ook cruciaal voor de bevordering van de mobiliteit met het oog op een betere dienstensector, een sector die in omvang toeneemt en van groot belang is voor economische groei en werkgelegenheid. De groei van de dienstensector en het toenemende tekort aan vaardigheden vragen om een beter functionerende eengemaakte markt.

1.10. Het EESC stemt in met de doelstelling om een stimulerend kader vast te stellen voor de overgang naar een circulair model en herhaalt dat een op de lange termijn gericht, solide systeem voor de financiering van duurzame groei van eminent belang is om het vertrouwen in de markten te herstellen en besparingen gepaard te laten gaan met duurzame investeringen.

1.11. De duidelijke vooruitgang bij de omvorming van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) tot een Europees Monetair Fonds, dat uit voorzorg liquide middelen kan leveren en daarmee het aantal conditionaliteitsprogramma's kan verminderen, verdient bijval. Met het oog op toekomstige risico's in het financiële stelsel moet tussen de lidstaten consensus worden bereikt over de voltooiing van de bankenunie. Ook de verwezenlijking van volledig geïntegreerde financiële markten en de kapitaalmarktenunie moet hoog op de agenda blijven staan.

2. Achtergrond

2.1. Met de strategie voor de eengemaakte markt ⁽³⁾, de kapitaalmarktenunie ⁽⁴⁾ en de strategie voor de digitale eengemaakte markt ⁽⁵⁾ heeft de Commissie de afgelopen vier jaar een ambitieus en evenwichtig pakket maatregelen voorgesteld om de eengemaakte markt verder te verdiepen en eerlijker te maken.

2.2. Er zijn al diverse voorstellen goedgekeurd, maar het Europees Parlement en de Raad moeten nog overeenstemming bereiken over 20 van de 67 voorstellen in het kader van deze strategieën.

2.3. In maart 2018 heeft de Europese Raad de Commissie verzocht een beoordeling uit te voeren van de stand van zaken op de eengemaakte markt met betrekking tot de tenuitvoerlegging, toepassing en handhaving van bestaande wetgeving alsmede met betrekking tot de resterende belemmeringen en kansen voor een volledig functionerende eengemaakte markt.

2.4. Deze mededeling is aangenomen in samenhang met de jaarlijkse groeianalyse ⁽⁶⁾ en een mededeling waarin de balans wordt opgemaakt van het investeringsplan ⁽⁷⁾.

2.5. In het kader van de strategie voor de digitale eengemaakte markt heeft de Commissie een aantal initiatieven voorgesteld om de grootste belemmeringen voor e-handel aan te pakken. Een aantal daarvan is reeds goedgekeurd, op het gebied van geoblocking ⁽⁸⁾, grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten ⁽⁹⁾, btw voor e-handel ⁽¹⁰⁾ en samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming ⁽¹¹⁾.

2.6. Onlineplatforms zijn prominente spelers op de eengemaakte markt geworden, waardoor meer dan één miljoen bedrijven in de hele Unie klanten kunnen bereiken. De Commissie heeft een voorstel ingediend over nieuwe geharmoniseerde regels voor praktijken betreffende platforms en ondernemingen ⁽¹²⁾, waarover het Europees Parlement en de Raad in februari 2019 politieke overeenstemming bereikten.

⁽¹⁾ COM(2018) 772 final, hoofdstuk 2.1.

⁽²⁾ PBL 119 van 4.5.2016, blz. 1.

⁽³⁾ COM(2015) 550 final, PB C 177 van 18.5.2016, blz. 1.

⁽⁴⁾ COM(2015) 468 final, PB C 133 van 14.4.2016, blz. 17.

⁽⁵⁾ COM(2015) 192 final, PB C 71 van 24.2.2016, blz. 65.

⁽⁶⁾ COM(2018) 770 final.

⁽⁷⁾ COM(2018) 771 final.

⁽⁸⁾ Verordening (EU) 2018/302.

⁽⁹⁾ Verordening (EU) 2018/644.

⁽¹⁰⁾ Richtlijn (EU) 2017/2455.

⁽¹¹⁾ Verordening (EU) 2017/2394.

⁽¹²⁾ COM(2018) 238 final.

3. Algemene opmerkingen

3.1. De krachtige boodschap van de Commissie over de versterking van de eengemaakte markt, een belangrijke prestatie en een kernelement van het Europees integratieproces, verdient steun. Deze markt moet een hoeksteen van de welvaart in Europa vormen.

3.2. De invoering van de euro en het Schengen-akkoord waren cruciale momenten op weg naar de voltooiing van de gemeenschappelijke eengemaakte markt. Maar er bestaan nog altijd veel verschillen tussen de lidstaten die moeten worden aangepakt. Er is een krachtig engagement van alle lidstaten nodig om dit te doen en de boel bij elkaar te houden.

3.3. De eengemaakte markt vergt een evenwicht tussen de verwachtingen van de burgers enerzijds en gecoördineerd beleid om tegemoet te komen aan de noodzaak Europa te wapenen voor uitdagingen als gevolg van de mondialisering, nieuwe trends, de technologische vooruitgang en de digitalisering anderzijds.

3.4. De eengemaakte markt, die toegang verschaft tot ruim 512 miljoen consumenten, is een doorslaand succes: door de vaststelling van gemeenschappelijke regels zijn de regelgevingsbelemmeringen voor meer dan 80 % van de industriële producten weggenomen, maar dit mag niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. De verschillen tussen het engagement van de lidstaten en de noodzaak de desbetreffende wetgeving beter uit te voeren, moeten politiek prioriteit krijgen. De eengemaakte markt moet zich ook uitstrekken tot webwinkels.

3.5. Het is een goed teken dat de Commissie onderkent dat er wetgevingsvoorstellen moeten worden aangenomen om de kloof tussen woorden en daden te dichten. De lidstaten dienen zich te realiseren dat ze daar elke dag aan moeten werken.

3.6. Volledige integratie van de eengemaakte markt is alleen denkbaar als de lidstaten het proces naar waarde weten te schatten en daar met hun burgers over communiceren. De politieke leiders moeten de verworvenheden toelichten en laten zien hoe die het algemeen welzijn hebben bevorderd.

3.7. Het Europese project is gebaseerd op vrede, welvaart en sociale ontwikkeling. De kosten van „geen Europa” moeten duidelijk zijn, als herinnering voor degenen die twijfelen. Europese burgers zullen alleen een actieve rol kunnen spelen om misverstanden en radicalisme te voorkomen als ze waardering hebben voor de verworvenheden. De ontwikkeling van de eengemaakte markt levert een bijdrage aan de ontwikkeling van Europa en kan dienen als goed voorbeeld ter bevordering van de Europese waarden.

3.8. Er kan geen sprake zijn van een eengemaakte markt wanneer er producten worden verkocht met een „dubbele”kwaliteit, waarbij producten die in de nieuwe EU-lidstaten worden geleverd, kwalitatief sterk verschillen (vanwege een lager gehalte aan hoogwaardige grondstoffen) van producten die onder dezelfde merknaam in de oude EU-lidstaten worden verkocht. Het EESC acht dergelijke praktijken onaanvaardbaar.

4. Specifieke opmerkingen

4.1. *De eengemaakte markt als communicatiemiddel voor de Europese waarden en verworvenheden*

4.1.1. Er moet in verstaanbare taal over de verworvenheden van de eengemaakte markt worden gecommuniceerd. Zo moet bijvoorbeeld worden gewezen op voordelen als de mobiliteit van de burgers voor vrije tijd en werk, financiële diensten, consumentenbescherming of zelfs sociale aspecten ten aanzien van veiligheid en arbeidskansen.

4.1.2. Een minderheid van de bevolking gaat uit van een eigen verhaal dat het Europese ontwikkelingsproces ondermijnt. Hierbij worden de verschillen tussen de lidstaten belicht en worden feiten uit hun verband gerukt waardoor de werkelijkheid over de eengemaakte markt geweld wordt aangedaan. Het is van het allergegrootste belang dat dit soort uitspraken onder de burgers wordt vermeden en bestreden. Integratiebeleid is nu eenmaal zeer dynamisch en verloopt niet overal even snel. Het algemene resultaat moet worden benadrukt en het voorkomen van ongelijkheden op verschillende niveaus (economisch, sociaal, in het onderwijs enz.) moet voorrang krijgen.

4.2. *Meer mogelijkheden en voordelen voor de burger*

4.2.1. Het mededingings- en consumentenbeleid van de EU spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de eengemaakte markt. Willen consumenten van de eengemaakte markt kunnen profiteren, dan moet die doeltreffend functioneren en moeten zij goederen en diensten kunnen vertrouwen, zowel online als offline en of die nu lokaal of vanuit een andere lidstaat worden geleverd. De lidstaten dienen ervoor te zorgen dat ondernemingen de regels inzake mededinging en consumentenbescherming naleven en dat concurrenten niet worden gediscrimineerd ten nadele van de consument.

4.2.2. Het mededingingsbeleid van de EU, dat over de hele wereld in hoog aanzien staat, speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de eengemaakte markt. Het is duidelijk dat de beperking van staatssteun en de strijd tegen misbruik van machtsposities de dynamiek op de EU-markt hebben vergroot en zowel consumenten als ondernemingen voordelen hebben gebracht.

4.2.3. Wat de mededingingsregels betreft moeten zelfs webwinkels zich aan de eengemaakte markt houden en moet de positie van internationale bedrijven worden bepaald.

4.3. *Voordelen voor bedrijven*

4.3.1. De eengemaakte markt biedt ondernemers een op regels gebaseerd, open en multilateraal handelssysteem, en toegang tot internationale waardeketens.

4.3.2. De kapitaalmarktenuie heeft tot doel het kapitaal in Europa te mobiliseren en door te sluisen naar alle bedrijven, infrastructuurprojecten en duurzame langetermijnprojecten, met een positieve invloed op de werkgelegenheid ⁽¹³⁾.

4.3.3. Er is echter nog een lange weg te gaan: Europese bedrijven leunen veel zwaarder op bankkredieten dan hun tegenhangers in de VS.

4.3.4. De omvang van de eengemaakte markt betekent dat de Unie in staat is om een op regels gebaseerd, open en multilateraal handelssysteem tot stand te brengen. Ondernemingen uit derde landen moeten zich houden aan de EU-wetgeving om toegang te krijgen tot de eengemaakte markt, onder meer op het gebied van gezondheid, milieu, voedsel- en productveiligheid en consumentenbescherming.

4.3.5. Het EESC benadrukt dat Europese bedrijven moeite hebben om te concurreren op de wereldmarkten met hun oligopolies en monopolies, die soms ook in staatshanden zijn. Voorbeelden van dit soort markten zijn onder meer de spoorwegsector, het luchtvervoer en de windmolenindustrie, waar Europese bedrijven het moeten opnemen tegen sterke concurrenten (met name uit China).

4.4. *De sociale dimensie*

4.4.1. De Commissie wordt nogmaals opgeroepen om de sociale dimensie van de Europese Unie verder te ontwikkelen, teneinde kwaliteitsbanen te scheppen, vaardigheden en competenties te verbeteren, sociale investeringen en de ontwikkeling van de sociale economie te stimuleren, en armoede, ongelijkheid, discriminatie en sociale uitsluiting te bestrijden, met speciale nadruk op de maatschappelijke integratie van jongeren.

4.4.2. Op een of andere manier bestaat de indruk dat werknemers de grote verliezers van de economische crisis zijn, wat verband houdt met de toegenomen werkloosheid en armoede, de economische stagnatie, de daling van de reële lonen en de bezuinigingen op de sociale zekerheid. Het is passend dat er sociaal beleid wordt uitgevoerd om deze situatie, die leidt tot ontevredenheid over de EU, een toename van het populisme en de verspreiding van xenofobie in bepaalde geledingen van de bevolking, het hoofd te bieden. Uit onderzoek van het Europees Vakbondsinstituut (EVI) ⁽¹⁴⁾ blijkt dat de werknemers in negen lidstaten in 2017 minder verdienen dan in 2010, terwijl de gevolgen van de crisis nog lang niet zijn uitgewerkt. In zes lidstaten is er geen verplicht minimumloon, terwijl dat in andere erg laag is ⁽¹⁵⁾.

4.4.3. Het EESC is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij de aanpassing van de Europese toegankelijkheidswet om de rechten van mensen met een handicap te bevorderen, en moedigt de lidstaten aan om in de omzettingfase ambitieus en evenwichtig te werk te gaan. Ook roept het de nieuwe Commissie op met een Europees actieplan voor de sociale economie te komen dat een gelijk speelveld voor ondernemingen van de sociale economie creëert en de ontwikkeling van deze sector stimuleert.

4.5. *Doeltreffender uitvoering en toepassing van de regels voor de eengemaakte markt*

4.5.1. Ondanks grote inspanningen om de richtlijnen van de eengemaakte markt te implementeren, laten de feiten zien ⁽¹⁶⁾ dat nationale maatregelen kunnen leiden tot onevenredige lasten voor burgers en bedrijven ⁽¹⁷⁾. Hierover moeten de lidstaten zich in het bijzonder buigen en nieuwe instrumenten om dit te voorkomen moeten voorrang krijgen.

4.5.2. Aangezien recente geluiden over de tenuitvoerlegging van EU-wetgeving niet altijd even bemoedigend zijn, moeten de lidstaten zich sterker daarvoor inzetten.

⁽¹³⁾ PB C 81 van 2.3.2018, blz. 117.

⁽¹⁴⁾ Benchmarking Europe 2018.

⁽¹⁵⁾ Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden.

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 772 final, hoofdstuk 2.1.

⁽¹⁷⁾ Zie het Franse initiatief <https://ue.delegfrance.org/suppression-de-sur-transpositions>

4.6. Benutting van het volledige potentieel van de eengemaakte markt

4.6.1. De digitale eengemaakte markt en de diensteneconomie

4.6.1.1. Het EESC ondersteunt de digitale economie al jaren, in het bewustzijn dat de toekomst van de eengemaakte markt daarmee is verbonden ⁽¹⁸⁾.

4.6.1.2. Daarom is het zeer ingenomen met de politieke overeenstemming ⁽¹⁹⁾ over het allereerste programma Digitaal Europa (2021-2027) ⁽²⁰⁾, dat een begroting van in totaal 9,2 miljard EUR kent om de digitale transformatie van de Europese samenlevingen en economieën vorm te geven en in goede banen te leiden en te zorgen voor een brede toepassing van digitale technologieën in economie en samenleving, teneinde het Europese industriële leiderschap op technologisch gebied te versterken.

4.6.1.3. Omdat de dienstensector in het algemeen steeds belangrijker wordt voor de economie ⁽²¹⁾ en werkgelegenheid in de EU, is het meer dan ooit noodzakelijk het potentieel ervan ten volle te benutten, met name gelet op de geraamde grote winst van deze sector ⁽²²⁾.

4.6.2. Europese data-economie

4.6.2.1. Het gaat bij de eengemaakte markt vooral om de opbouw van een Europees data-ecosysteem als onontbeerlijke aanjager van economische en sociale vooruitgang en robuust concurrentievermogen in een wereld die ingrijpend verandert en waarin de concurrentie uit de VS en Azië hevig is. Om meer connectiviteit en opslagmogelijkheden te creëren zijn publiek-private investeringen in infrastructuur op het hele continent hard nodig ⁽²³⁾.

4.6.2.2. De Commissie heeft gelijk dat de AVG ⁽²⁴⁾ van het allergrootste belang is voor het vertrouwen in de eengemaakte markt voor persoonsgegevens ⁽²⁵⁾, maar er moet worden verduidelijkt hoe de voorgestelde richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie ⁽²⁶⁾ zich verhoudt tot de naleving van de mensenrechten en het Handvest van de grondrechten (artikelen 5, 8 en 11), en helderheid worden verschaft over inperkingsmogelijkheden die via nationale wetgeving kunnen worden ingevoerd ⁽²⁷⁾.

4.6.3. Circulaire economie en duurzame financiering

4.6.3.1. Het EESC schaart zich achter de doelstelling om voor de overgang naar een **circulair model** een stimulerend kader te scheppen dat de gehele levenscyclus van producten omspannt ⁽²⁸⁾.

4.6.3.2. Om het vertrouwen in de markten te herstellen en besparingen gepaard te laten gaan met duurzame investeringen, is een op de lange termijn gericht, solide financieringssysteem voor **duurzame groei** van groot belang. Het EU-actieplan ⁽²⁹⁾ over dit vraagstuk moet aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen (nr. 8 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen) bevorderen ⁽³⁰⁾.

⁽¹⁸⁾ PB C 71 van 24.2.2016, blz. 65; PB C 440 van 6.12.2018, blz. 57; PB C 75 van 10.3.2017, blz. 119; PB C 125 van 21.4.2017, blz. 51; PB C 288 van 31.8.2017, blz. 1; PB C 81 van 2.3.2018, blz. 102.

⁽¹⁹⁾ IP/19/528.

⁽²⁰⁾ COM(2018) 434 final, PB C 62 van 15.2.2019, blz. 292.

⁽²¹⁾ De dienstensector is momenteel de belangrijkste sector in de EU, goed voor ongeveer 75 % van het bbp.

⁽²²⁾ Zie mededeling van de Commissie COM(2018) 772 final *De eengemaakte markt in een veranderende wereld*, par. 3.4.

⁽²³⁾ PB C 345 van 13.10.2017, blz. 130.

⁽²⁴⁾ PBL 119 van 4.5.2016, blz. 1.

⁽²⁵⁾ PB C 229 van 31.7.2012, blz. 90.

⁽²⁶⁾ COM(2017) 010 final.

⁽²⁷⁾ PB C 345 van 13.10.2017, blz. 138.

⁽²⁸⁾ PB C 230 van 14.7.2015, blz. 91.

⁽²⁹⁾ COM(2018) 97 final; PB C 62 van 15.2.2019, blz. 73; PB C 62 van 15.2.2019, blz. 103; PB C 62 van 15.2.2019, blz. 97.

⁽³⁰⁾ PB C 62 van 15.2.2019, blz. 73.

4.6.4. Producten- en dienstenmarkten

4.6.4.1. Het normalisatiemodel verschaft de EU de status van wereldleider. De Commissie speelt hierbij een grote rol. De eenvoudigheid en de samenhang van het geheel van Europese normen worden gewaarborgd door het onderliggende beginsel van „één norm, één test — aanvaard in heel Europa”. Dit biedt bedrijven een goed investeringsklimaat en juridische en financiële zekerheid ⁽³¹⁾.

4.6.4.2. Het pakket „Schone energie voor alle Europeanen” heeft als doel de omschakeling van de EU-economie op schone energie te versnellen, te transformeren en te consolideren, zonder het belangrijke streven naar nieuwe banen en economische groei ⁽³²⁾ uit het oog te verliezen.

4.6.4.3. Na het vierde spoorwegpakket (2013) ⁽³³⁾ laat het zesde verslag over het toezicht op de spoorwegmarkt ⁽³⁴⁾ zien dat de totale lengte van het spoorwegnet in de EU is toegenomen.

4.6.4.4. 5G voor Europa is een actieplan ⁽³⁵⁾ voor een van de meest kritische onderdelen van de digitale economie en samenleving. Commerciële diensten worden in 2020 verleend. Van doorslaggevend belang hiervoor zal het welslagen zijn van de projecten die worden uitgevoerd tijdens de onderzoeksfase van het publiek-private partnerschap voor de 5G-infrastructuur (5G-PPP), en de integratie van de fronthaulnetwerken met de backhaulnetwerken voor gegevensoverdracht door middel van krachtige schakelaars, heterogene transmissieverbindingen en processors in de cloud, waarbij gebruik wordt gemaakt van meerdere internetproviders ⁽³⁶⁾.

4.6.5. Meer geïntegreerde kapitaalmarkten en een volwaardige bankenunie

4.6.5.1. Na de maatregelen als gevolg van de financiële crisis zijn de Europese banken beter opgewassen tegen toekomstige onrust. De duidelijke vooruitgang bij de omvorming van het ESM tot een Europees Monetair Fonds, dat uit voorzorg liquide middelen kan leveren en daarmee het aantal conditionaliteitsprogramma's kan verminderen, verdient bijval.

Met het oog op toekomstige risico's in het financiële stelsel echter moet tussen de lidstaten consensus worden bereikt over de oprichting van een sterke bankenunie die zich richt op maatregelen die burgers en bedrijven meer vertrouwen kunnen geven.

4.6.6. Vermindering van de administratieve lasten en bevordering van de naleving van de fiscale voorschriften

4.6.6.1. Moderne voorschriften op het gebied van het vennootschapsrecht in de EU zijn essentieel voor de eengemaakte markt. In die zin behelst het Europese vennootschapsrechtapakket een integrale aanpak die beoogt de legitieme belangen en behoeften van alle belanghebbenden, kleine en middelgrote ondernemingen, minderheidsaandeelhouders, schuldeisers en werknemers, tegen elkaar af te wegen en te beschermen ⁽³⁷⁾.

4.6.6.2. De vereiste eenparigheid van stemmen in de Raad bemoeilijkt het vaststellen van gemeenschappelijke regels voor bepaalde fiscale aspecten, met name voor een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB) en één Europese belasting over de toegevoegde waarde (btw). Het btw-hervormingspakket kan dan ook op instemming van het EESC rekenen ⁽³⁸⁾.

4.6.7. Duurzame mobiliteit

4.6.7.1. Vier van de tien ondervraagde Europese automobilisten geven desgevraagd ⁽³⁹⁾ aan te verwachten dat hun volgende auto een elektrische zal zijn. Normen voor schone voertuigen en stimuleringsmaatregelen voor elektrische voertuigen zullen ervoor helpen zorgen dat de Europese autoproducenten concurrerend blijven op de wereldmarkt, waar de elektrificatie snel om zich heen grijpt.

4.6.7.2. De Europese alliantie voor batterijen is een goed voorbeeld van een strategische waardeketen in Europa. Er moet echter nog veel meer worden gedaan. De Europese markten hebben immers een grote achterstand op producenten in Azië en de VS in de wedloop naar de levering van stekkervoertuigen voor de massamarkt.

⁽³¹⁾ PB C 197 van 8.6.2018, blz. 17.

⁽³²⁾ PB C 246 van 28.7.2017, blz. 64.

⁽³³⁾ PB C 327 van 12.11.2013, blz. 122.

⁽³⁴⁾ COM(2019) 51 final.

⁽³⁵⁾ COM(2016) 588 final.

⁽³⁶⁾ PB C 125 van 21.4.2017, blz. 74.

⁽³⁷⁾ PB C 62 van 15.2.2019, blz. 24.

⁽³⁸⁾ PB C 237 van 6.7.2018, blz. 40.

⁽³⁹⁾ <https://www.euractiv.com/section/electric-cars/opinion/dont-let-european-automakers-lose-the-race-to-electrification>

4.7. *De weg vooruit*

4.7.1. Het Europees Semester moet worden ingezet als een van de instrumenten om waar nodig de werking en de doeltreffendheid van de eengemaakte markt te verbeteren.

4.7.2. De lidstaten kunnen hun voordeel doen met een bredere dialoog op basis van de verwachtingen van het maatschappelijk middenveld. Het Europees Semester maakt deel uit van deze dialoog, en de mogelijkheid van de lidstaten om te profiteren van „land-specifieke aanbevelingen” — zonder verplichtend karakter — om nationale hervormingen te verbeteren kan een beslissende stap zijn om succes te boeken en de samenleving te betrekken.

4.7.3. Het beleid en de inspanningen van alle lidstaten moeten erop zijn gericht de verworvenheden van de eengemaakte markt te ondersteunen, met de medewerking van de burgers en de betrokkenheid van de samenlevingen. Het is dan ook cruciaal dat een doeltreffende communicatie tussen de burgers en „het Europese project op basis van de eengemaakte markt” prioriteit hebben bij de lidstaten. Op die manier zullen de Europese leiders een bijdrage leveren aan het voorkomen van extremisme en radicale actie tegen de eengemaakte markt.

4.7.4. Het EESC is ingenomen met de oproepen en uitnodigingen van de Commissie aan het adres van de Europese Raad, met name om ervoor te zorgen dat de Raad er spoedig met het Europees Parlement werk van maakt om zo snel mogelijk de wetgevingsinitiatieven in het kader van de strategie voor de eengemaakte markt, de digitale eengemaakte markt, de kapitaalmarktenunie en de bankenunie goed te keuren ⁽⁴⁰⁾.

Brussel, 15 mei 2019.

De voorzitter

van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Luca JAHIER

⁽⁴⁰⁾ COM(2018) 772 final.